

Turer i tilknytning til grunnopplæringen

Fylkesmannen får jevnlig henvendelser fra foreldre og skoler når det gjelder finansiering og gjennomføring av turer for barna. Henvendelsene tyder på at det rår mye uenighet og konflikter rundt slike arrangementer. Vi har derfor laget en liten oversikt over området.

Formelt er det snakk om to typer reiser; privattur eller skoletur. Skoleturer er alle utflukter, ekskursjoner og turer i skolens regi. Nedenfor har vi laget en liste over de egenskaper som kjennetegner hver av de to typene reiser.

Område	Privattur	Skoletur
Ansvar	Arrangørene. Skolen har ikke noe med arrangementet.	Skolen har ansvaret etter opplæringsloven. Det er rektor/kommunen som avgjør om det skal arrangeres skoletur.
Deltakelse	De som vil	Alle de aktuelle elevene (årstrinn, gruppe etc).
Roller	Vanlig reiselovgivning. Evt. lærere er med som privatpersoner	Læreren har ansvaret og er i jobb. Foreldre kan være med som støtte.
Pris	Markedet rår	Gratis for elevene
Finansiering	Alle former, f.eks regning til hver enkelt	Kommunen, evt. frivillige gaver /frivillig innsats, midlene går til felleskassa
Tidspunkt	Utenom skoletid, fritida Det er ikke anledning til å gi felles fri fra skolen	Innenfor skoletida. Turen er en del av skolegangen.
Problemer	Privattur for noen, knyttet til at barna går på skolen, kan øke sosiale skiller	Manglende kommunal finansiering kan føre til at ønskede læringstiltak i skolen blir privatisert.

Bortsett fra diskusjonen om man skal, eller hvor man skal dra på tur, henger mange av problemstillingene sammen med at det lages en mellomting mellom de to alternativene. Ofte blir det opplegg som preges av følgende:

- Uklar og ulik oppfatning av hva slags tur det formelt er snakk om. Det kalles f.eks ”skoletur i foreldrenes regi”. Kommunen kan imidlertid ikke delegere pliktig grunnskoleopplæring til foreldrene.
- Uklare ansvarsforhold, hvis en ulykke skjer..
- Uklare roller, er lærerne med i sin arbeidstid ? Er de turister eller ansvarlige ?
- Kollektiv frigiving fra skolen for å dra på privattur, i strid med opplæringsloven §2-11
- Problematiske finansiering. Turen oppfattes både som skole- og privattur. Dette medfører at enkelte vil ha turen gratis og andre vil betale, men bare til eget barn.
- Sammenblanding av praktiske måter (kommunal støtte, dugnad, loddsalg, arbeid, innsamlinger, innkrevinger etc.) å finansiere turen på, og de ulike prinsippene som gjelder for de to alternativene.

Fylkesmannen anbefaler at de som vil på tur, først avklarer turansvaret og hvilke følger det får, før man går i gang med den praktiske delen av opplegget.

Lovhenvisninger: Opplæringsloven §2-11 og §2-15. Merknader fra paragrafens forarbeider:
Innst O nr 13 (2002-03)
(07.01.2008)